

科學叢書
實驗觀察植物形態學

此書有著作權翻印必究

中華民國十七年十一月初版

每冊定價大洋貳元伍角

外埠酌加運費匯費

編輯者 彭世芳

發行兼
印刷者

上海寶山路
商務印書館

發行所

上海及各埠
商務印書館

The Science Series

PLANT MORPHOLOGY

By

PENG SHIH FANG

1st ed., Nov., 1928

Price : \$2.50, postage extra

THE COMMERCIAL PRESS, LTD., SHANGHAI

ALL RIGHTS RESERVED

序

植物爲農工業之權輿。與人生關係綦重。此凡治科學者所盡知也。吾國地大物博。天產豐美。植物之繁茂。雖北美合衆國。殆亦弗及。故各科學中。尤當特重植物。此則或爲學者所未盡知也。十餘年來。國家多事。不克予學者以著作之機會。以故一切科學。無由表現。而研究植物學專書。則尤乏善本。根本之道不求。欲進而謀農工業之發展。豈可得耶。吾友彭君型百。遂於植物之學。有見及此。迺本其十數年之經驗。取材東西名著。益以國內考察。遂成植物形態學一書。歷時兩年。凡三易稿。今始寫定成書。統計約十萬言。附圖至三百以上。間有爲諸書所未備者。則對物寫照。一一摹入。並詳爲剖釋。俾學者展卷如睹實物。其用心亦良苦矣。今將付剞劂。以寫本見示。屬爲之序。余學術荒落。何敢有所論列。第讀君此著。不獨切類方貌。爲研究植物之津梁。舉凡作農工之事業者。胥將以是爲先導。卽謂爲當今植物學之第一

善本。殆非過言。其有功學術。豈淺鮮哉。展誦既竟。敬識數語。質之讀者。以余言爲何如。

丙寅夏五月

盤屋路孝植

自敘

我國學術銷沉。植物學更形幼稚。坊間書籍。除中等教科書外。關乎高等植物之著作。寥寥無幾。學者每苦於無詳博之教本。往往淺嘗輒止。若一一求諸外籍。既苦於文字之隔閡。又苦於品類之攸殊。事倍功半。爲不可掩之事實。近年出版之植物書。非無高等程度。足供參考者。惟細繹內容。皆偏重生理學及組織學。對於基本的形態學或略焉不講。或語焉不詳。著者怒焉憂之。竊以形態學爲植物學中各分科之基礎。今之研究生物學者。往往高談進化遺傳。對於植物之形態。視爲無足重輕。絕少研究。著者有鑒及此。故特先編形態學。藉供同志之觀摩。其他組織學生理學。俟有餘暇。當繼續編輯。分期刊印。蓋植物書之編制法。可分爲二派。日本取法英德。採分科制。形態學、組織學、生理學分別講述。使初學者分門研究。無躐級之弊。美國書籍取混合制。將各分科聯成一氣。混合講述。就一方面言。固有連絡之利益。就

他方面論。不免犯混雜之弊。究其極必至偏重生理。而忽於形態及組織。偏重應用。不注重基礎之知識。著者對於上述兩派。就事實評論。第一須視學校之程度。中小學校教科書可採混合制。至大學預科或專攻植物學者。應採分科制。庶學者循序漸進。不致茫無適從。第二視學校之性質。農學校醫學校當注重應用植物學。可採混合制。若大學預科或專攻植物學者。應注重純正植物學。當採分科制。著者學識謏陋。深望海內績學之士。不吝賜教。隨時指正。則幸甚。

民國十五年五月

著者識

編輯旨趣

- 一 本書供大學預科或專門學校課本及高級中學教員用參考書。
- 二 本書內容力求詳備。行文簡賅。說理明顯。
- 三 書中引用實例。精選吾國所習見者。遇不得已時。引用外國產植物。亦必附誌臘丁名。
- 四 植物名稱。尙未統一。務取中國舊有名詞。其次則根據植物大辭典及中華博物學會審定之名稱。其未經審定者。則暫由編者創定新名。
- 五 篇章節目。條分縷析。復於章節之後。統括大要。列爲一表。庶引端索緒。一覽瞭然。
- 六 插圖豐富。俾讀者可按圖索解。
- 七 術語採用坊間各書中所通用者。兼參考植物大辭典及中華博物學會審定之術語。不敢矜奇立異。徒炫讀者之目。

八 術語下附記英名。爲日後參閱西文書之準。備

九 重要事項。標識於上欄。俾讀者容易醒目。

十 卷末附有中西名稱對照表。藉供參考。

十一 本書體例。參照神田正悌氏著實驗觀察植物學講義編輯而成。惟內容斟酌損益。加以著者多年經驗。取材務期適合於吾國應用。兼參考東西書籍數十種。茲不備載。

植 物 形 態 學

中 西 學 名 對 照 表

一 畫

一品紅 *Euphorbia pulcherrium*, Willd.

二 畫

刀豆 *Canavallia ensiformis*, Dc.

七葉樹 *Aesculus turbinata*, Bl.

八仙花 *Hydrangea Hortensia*, Dc.
var. *otaksa*, Maxim.

八角金盤 *Fatsia japonica*, Dcne. et Planch.

八角茴香 *Illicium verum*, Hk. f.

三 畫

大波斯菊 *Cosmas bipinnatus*, Cav.

大麻 *Cannabis sativa*, L.

大黃 *Rheum officinale*, L.

大蓼 *Clematis paniculata*, Thunb.

大戟 *Euphorbia pekinensis*, Rupr.

大豆 *Glycine hispida*, Maxim.

大麗菊 *Dahlia variabilis*, Desf.

山楂 *Mespilus cuneata*, Koch.

山蒜 *Allium niponicum*, Fr. et Sav.

山茶 *Thea japonica*, Nois.

山毛櫸 *Fagus japonica*, Maxim.

山梅花 *Philadelphus Coronarius*, L.

山黧豆 *Lathyrus palustris*, L.

山茱萸 *Cornus officinalis*, S. et Z.

山扁豆 *Cassia mimosoides*, L.

山小薺	<i>Campanula punctata</i> , Lam.
山甲草	<i>Crassula aquatica</i> .
小飛蓬	<i>Erigeron canadensis</i> , L.
小連翹	<i>Hypericum erectum</i> , Thunb.
小石南	<i>Andromeda polifolia</i> , L.
小麥	<i>Triticum vulgare</i> , Vill.
小蘗	<i>Berberis Thunbergii</i> Dc.
三白草	<i>Saururus Loureiri</i> Dcne.
女娄菜	<i>Silene aprica</i> , Turcz. var. <i>firma</i> . Will.
千日紅	<i>Gomphrena glubosa</i> , L.
千屈菜	<i>Lythrum anceps</i> , Mak.
土當歸	<i>Aralia cordata</i> , Thunb.

四 畫

水仙	<i>Narcissus Tazetta</i> , L. var. <i>chinensis</i> , Roem.
水龍	<i>Jussieuia repens</i> , L.
水葱	<i>Scirpus lacustris</i> L. var <i>Tabernaemontani</i> , Gmel.
水蘇	<i>Stachys aspera</i> , Michx.
水芹	<i>Oenanthe stolonifera</i> , Dc.
水竹葉	<i>Aneilema keisak</i> , Hassk.
水苦蕒	<i>Veronica Anagallis</i> , L.
水楊梅	<i>Geum japonicum</i> , Thunb.
文竹	<i>Asparagus plumosus</i> , var. <i>nanus</i> .
木芙蓉	<i>Hibiscus mutabilis</i> , L.
木蘭	<i>Magnolia obovata</i> , Thunb.
木犀	<i>Osmanthus fragrans</i> , Lour.
木槿	<i>Hibiscus Syriacus</i> , L.
王孫	<i>Paris tetraphylla</i> , A Gray.
五加	<i>Acanthopanax spinosum</i> , Miq.

天葵	<i>Isopyrum adoxoides</i> , De.
天門冬	<i>Asparagus lucidus</i> , Lindle.
天南星	<i>Arisæma japonicum</i> , Bl.
天竺葵	<i>Pelargonium inquinans</i> , Ait.
天仙果	<i>Ficus erecta</i> , Thunb.
毛茛	<i>Zanunculus acris</i> , L.
毛氈苔	<i>Drosera rotundifolia</i> L.
毛蕨花	<i>Verbascum Blattaria</i> L.
牛蒡	<i>Arctium lappa</i> , L.
牛尾菜	<i>Smilax herbacea</i> L.
牛皮消	<i>Cynanchum caudatum</i> , Maxim.
公孫樹	<i>Ginkgo biloba</i> , L.
元寶草	<i>Hypericum Sampsoni</i> , Hence.
月見草	<i>Oenothera biennis</i> , L.
斗蓬草	<i>Alchemilla vulgaris</i> , L.
勿忘草	<i>Myosotis palustris</i> , Lam.

五 畫

白丁香	<i>Syringa amurensis</i> , Rupr.
白楊	<i>Populus alba</i> , L.
白英	<i>Solanum lyratum</i> , Thunb.
白及	<i>Bletilla hyacinthina</i> , Rehb. f.
白菖	<i>Acorus Calamus</i> , L.
白花菜	<i>Ginandropsis pentaphylla</i> , De.
白頭翁	<i>Anemone cernua</i> , Thunb.
甘藷	<i>Ipomœa edulis</i> , Mak.
甘藍	<i>Prassica oleracea</i> , L.
甘遂	<i>Euphorbia Sieboldiana</i> , Marr. et Decne.
石斛	<i>Dendrobium moniliforme</i> , Sw.
石榴	<i>Punica Granatum</i> , L.
石松	<i>Lycopodium clavatum</i> , L.
石竹	<i>Dianthus chinensis</i> , L.
石蓮華	<i>Cotyledon Iwarenge</i> , Makino.

石胡荽	<i>Hydrocotyle rotundifolia</i> , Roxb.
瓦韋	<i>Polypodium lineare</i> , Thunb.
瓦松	<i>Cotyledon japonica</i> , Maxim.
玉蘭	<i>Magnolia conspicua</i> , Salisb.
玉簪	<i>Hosta sieboldiana</i> , Engl.
玉蜀黍	<i>Zea Mays</i> , L.
生薑	<i>Zingiber officinale</i> , Rosc.
田麻	<i>Corchoropsis crenata</i> , S. et Z.
玄參	<i>Scrophularia Oldhami</i> , Oliv.
仙人掌	<i>Opuntia tuna</i> , Mill.
仙人球	<i>Echinopsis multiplex</i> , Zucc.
仙人鞭	<i>Cereus serpentinus</i> , Lag. var. <i>japonica</i> , Fr. et Sav.
四葉葎	<i>Galium gracile</i> , Bunge.
四照花	<i>Cornus kousa</i> , Buerg.
半夏	<i>Pinellia tuberfera</i> , Ten.
半邊蓮	<i>Lobelia radicans</i> , Thunb.
半支蓮	<i>Portulaca grandiflora</i> , Hook.

六 畫

艾	<i>Artemisia vulgaris</i> L. var. <i>indica</i> , Maxim.
百合	<i>Lilium japonicum</i> , Thunb.
百蕊草	<i>Thesium chinense</i> , Turcz.
合歡	<i>Albizzia julibrissin</i> , Dur.
合萌	<i>Aeschynomens indica</i> , L.
地錦	<i>Quinaria tricuspidata</i> , Koehne.
地柏	<i>Selaginella kraussiana</i> , A. Br.
地榆	<i>Sanguisorba officinalis</i> , L.
江南竹	<i>Phyllostachys mitis</i> , Riv.
西番蓮	<i>Passiflora cærulea</i> , L.
羊鬚菜	<i>Tragopogon pratensis</i> .
羊躑躅	<i>Rhododendron Sinense</i> , Sw.

肉蓯蓉	<i>Boschniakia globra</i> , C. A. Mey.
肉豆蔻	<i>Myristica fragrans</i> , Houtt.
有加利	<i>Eucalyptus globulus</i> , Lab.
回青橙	<i>Citrus Bigaradia</i> , Duham.
回回蒜	<i>Ranunculus japonicus</i> , Langs.
向日葵	<i>Helianthus annuus</i> , L.
吉祥草	<i>Reineckia carnea</i> , Kunth.
吉野櫻	<i>Prunus yedoensis</i> , Matsum.
伏牛花	<i>Berberis vulgaris</i> , L.
印度護謨樹	<i>Ficus elastica</i> , L.

七 畫

芋	<i>Colocasia antiquorum</i> , Schott.
杉	<i>Cryptomeria japonica</i> , Don.
杏	<i>Prunus armeriaca</i> , L.
牡丹	<i>Pæonia moutan</i> , Sims.
牡蒿	<i>Artemisia japonica</i> , Thunb.
芍藥	<i>Pæonia albiflora</i> , Pall.
車前	<i>Plantago major</i> , L.
赤松	<i>Pinus densiflora</i> , S. et Z.
赤芽柏	<i>Mallotus japonicus</i> , Muel. Arg.
忍冬	<i>Lonicera japonica</i> , Th.
皂莢	<i>Gleditschia horripa</i> , Mak.
辛夷	<i>Magnolia kobus</i> , De.
沙參	<i>Adenophora verticillata</i> , Fisch. var. <i>tipica</i> , Regel.
沙倫獨那	<i>Solandra</i> .
防己	<i>Cocculus Thunbergii</i> , De.
杜衡	<i>Asarum Blumei</i> , Duch.
含羞草	<i>Mimosa pudica</i> L.
佛掌蘭	<i>Orchis angustata</i> .
何首烏	<i>Polygonum multiflorum</i> , Th.

扶芳藤	<i>Evonymus japonica</i> , Th. var. <i>radicans</i> , Miq.
夾竹桃	<i>Nerium odorum</i> , Soland.
延命菊	<i>Bellis perennis</i> , L.
吳茱萸	<i>Evodia rutæcarpa</i> , Benth.
貝殼菊	<i>Ammobium alatum</i> , R. Br.

八 畫

卷柏	<i>Selaginella involvens</i> , Spring.
卷丹	<i>Lilium tigrinum</i> , Gawl.
卷耳	<i>Cerastium triviale</i> , Link. var. <i>glandulosum</i> , Koch.
刺棕	<i>Iriartea Exorohiza</i> .
刺槐	<i>Robinia pseudacacia</i> , L.
刺椰子	<i>Acanthorhiza aculeata</i> .
刺犁頭	<i>Polygonum perfoliatum</i> , L.
迎春	<i>Jasminum nudiflorum</i> , Lindl.
狗脊	<i>Woodwardia radicans</i> , Sm.
狗舌草	<i>Senecio campestris</i> , Dc.
芭蕉	<i>Musa Basjoo</i> , Seib.
岩鏡天	<i>Rhodiola</i> .
岩鏡	<i>Schizocodon soldanelloides</i> , S. et Z.
虎杖	<i>Polygonum cuspidatum</i> , S. et Z.
虎耳草	<i>Saxifraga sarmentosa</i> , L. f.
芸香	<i>Ruta graveolens</i> , L.
玫瑰	<i>Rosa rugosa</i> , Thunb.
亞麻	<i>Linum usitatissimum</i> , L.
枇杷	<i>Eryobotrya japonica</i> , Lindl.
忽布	<i>Humulus lupulus</i> L.
金魚藻	<i>Ceratophyllum demersum</i> L.
金橘	<i>Citrus japonica</i> , Th.
金魚草	<i>Antirrhinum majus</i> , L.
金蓮花	<i>Tropæolum major</i> , L.

金盞草	<i>Calendula arvensis</i> , L.
金絲桃	<i>Hypericum chinense</i> , L.
金絲梅	<i>Hypericum patulum</i> , Thunb.
金粟蘭	<i>Chloranthus inconspicuus</i> , Sw.
花竹柏	<i>Ruscus aculeatus</i> , L.
東風菜	<i>Aster scaber</i> , Thunb.
沿階草	<i>Ophiopogon japonicus</i> , ker-Gawl.
阿魏	<i>Ferula foetida</i> , Reg.
阿地菜	<i>Trigonotis peduncularis</i> , Trev.
油點草	<i>Tricyrtis hirta</i> , Hook.
雨久花	<i>Monochoria vaginalis</i> , Presl. var. <i>korsakowii</i> , Solms.
長春花	<i>Vinca rosea</i> L.
委陵菜	<i>Potentilla chinensis</i> , Ser.
波蘿蜜	<i>Artocarpus integrifolia</i> , Forst.

九 畫

柳	<i>Salix babylonica</i> L.
柳穿魚	<i>Linaria japonica</i> , Miq.
茄	<i>Solanum melongena</i> L.
枸	<i>Diospros kaki</i> , L. f.
柿骨	<i>Osmanthus aquifolium</i> , B. et H.
枸橘	<i>Citrus trifoliata</i> , L.
枸杞	<i>Lycium chinense</i> , Mill.
南瓜	<i>Cucurbita maxima</i> , Duch.
苦蕒菜	<i>Lactuca denticulata</i> , Maxim.
苦菜	<i>Sonchus oleraceus</i> , L.
苦草	<i>Vallisneria spiralis</i> , L.
紅秋葵	<i>Hibiscus coccineus</i> , Wait.
紅樹	<i>Burquiera gymorrhiza</i> .
香橙	<i>Citrus Aurantium</i> L.
香椿	<i>Cedrela sinensis</i> , A. Juss.
香鳶尾	<i>Freesia refracta</i> , Klatt.

香堇菜	<i>Viola odorata</i> , L.
厚朴	<i>Magnolia hypoleuca</i> , S. et Z.
苜蓿	<i>Medicago denticulata</i> , Willd.
飛廉	<i>Carduus crispus</i> , L.
猪藻	<i>Aldrovanda vesiculosa</i> , L.
春蘭	<i>Cymbidium virens</i> , Lindl.
風蘭	<i>Angrecum falcatum</i> , Lindl.
風船藤	<i>Cardiospermum Halicacabum</i> L.
風輪菜	<i>Calamintha chinensis</i> , Benth.
洋葱	<i>Allium cepa</i> , L.
洋水仙	<i>Hyacinthus orientalis</i> , L.
洋柴胡	<i>Bupleurum rotundifolium</i> .
洋楨桐	<i>Salvia splendens</i> .
洋續斷	<i>Dipsacus sylvestris</i> .
洋山黧豆	<i>Lathyrus Aphaca</i> .
洋剪秋羅	<i>Silene pennsylvanica</i> ,
洋白花菜	<i>Cleome spinosa</i> , Jæq.
秋海棠	<i>Begonia Evansiana</i> , Andr.
胡蘿蔔	<i>Daucus Carota</i> , L.
胡枝子	<i>Lespedeza bicolor</i> , Turcz.
胡瓜	<i>Cucumis sativus</i> , L.
胡桐	<i>Calophyllum Inophyllum</i> , L.
相思樹	<i>Acacia Richii</i> , A. Gr.
扁莖蓼	<i>Muehlenbeckia platyclada</i> , Meisn.
南天竹	<i>Nandina domestica</i> , Th.
茅膏菜	<i>Drosera lunata</i> , Ham.
毒芹	<i>Cicuta virosa</i> , L.
毒空木	<i>Coriaria japonica</i> , A. Gr.
穿月忍冬	<i>Lonicera sempervirens</i> L.

十 畫

桑	<i>Marus alba</i> , L.
栗	<i>Castanea vulgaris</i> , Lam. var. <i>japonica</i> , De.

桐	<i>Paulownia tomentosa</i> , H. Bn.
狸藻	<i>Utricularia vulgaris</i> , L.
浮萍	<i>Spirodela polyrhiza</i> , Schleid.
茜草	<i>Rubia cordifolia</i> L. var. <i>Mungista</i> , Miq.
射干	<i>Belamcanda chinensis</i> , Lem.
茶	<i>Thea sinensis</i> , L.
茶梅	<i>Thea Sasanqua</i> , Nois.
海棠	<i>Pyrus spectabilis</i> , Air.
海桐花	<i>Pittosporum Tobira</i> , Ait.
茴香	<i>Foeniculum vulgare</i> , Mill.
桔梗	<i>Platycodon grandiflorum</i> , A. De.
秦椒	<i>Xanthoxylum piperitum</i> , De.
茺蔚	<i>Leonurus sibiricus</i> , L.
茨藻	<i>Najas major</i> , All.
荔枝	<i>Litchi chinensis</i> , Sonn.
馬蓼	<i>Polygonum Blumei</i> , Meissn.
馬鈴薯	<i>Solanum tuberosum</i> , L.
馬齒莧	<i>Portulaca oleracea</i> L.
馬兜鈴	<i>Aristolochia debilis</i> , S. et Z.
馬醉木	<i>Lyonia japonica</i> , Don.
馬鞭草	<i>Verbena officinalis</i> , L.
捕蠅草	<i>Dionæa muscipula</i> , Ell.
捕蟲堇	<i>Pinguipula vulgaris</i> L.
捕蟲石竹	<i>Silene Armeria</i> , L.
唐菖蒲	<i>Gladiolus gandavensis</i> , Houtt.
唐松草	<i>Thalictrum aquilogifolium</i> , L.
草綿	<i>Gossypium herbaceum</i> , L.
草本威靈仙	<i>Veronica Virginica</i> , L.
草石蠶	<i>Stachys Sieboldi</i> , Miq.
烏頭	<i>Aconitum japonicum</i> , Thunb.
烏蘇莓	<i>Cissus japonica</i> , Willd.